

THE SUNDAY MORNING BUSINESS HALACHA PROGRAM

גניבה וגזילה Week 12

ב"ק קי"ג ע"א משנה עד קי"ג ע"ב
'גופא'
שו"ע שמ"ח ב', סמ"ע, ש"ך, באר
הגולה ה', פתחי תשובה

לז"נ ר' שמואל-ל יוסף בן ר' מרדכי אהרן ע"ה

לז"נ שלום פנחס בן מרדכי א-ליעזר ע"ה

לז"נ ויצה בת ר' שמואל-ל זאב ע"ה
לז"נ לוי בן דוד שלמה
לז"נ שמואל-ל זאב בן לוי

A program funded solely by the Night Seder Bais Medrash
Please contact us for sponsorship opportunities

ב"ק קי"ג ע"א משנה עד קי"ג ע"ב 'גופא'

למלא כיון דנפקי ועיילי אינשי
למתייהו וחזו להו איכא זילוחא:
ויחכם עוד. כפרה וחמור כן מטה
ושלחן: **מתני'** אין פורטין. להחליף
סלעים צפרות מיד מוכסין לטול
הפרוטות מתיבתן שנותנין זה מעות
המכס וכן מכס של גבאי המכס^א
שגובה כסף גולגולת וארנוגא לפי
שהן של גול: מותר ביהו. של מוכס
ממעות שלו: או מן השוק. אם יש
לו מעות בשוק שאין לוקח מתיבת
המכס: **גמ'** אבל נותן לו דינר.
היה חייב לו פרוטות למוכס מן
המכס בשוה חצי דינר ואין לו
הפרוטות נותן לו דינר כסף ומקבל
הימנו פרוטות בשוה חליו מפני
שהוא כמליל מידו: דינא דמלכותא
דינא. וזה שקיבל את המכס מן
המלך בדבר קרוב כך וכך לשנה
אין (ג) גולן: שאין לו קצבה. אלא נוטל
כל חפצו: מאיזו. שלא מאת המלך
אפי' יש לו קצבה: כדי להבריא את
המכס. ואע"פ שאין כוונתו להנאת
לבישה אלא להברית צ"ל^ב בלישת
כלאים: דינא דמלכותא דינא.
ונמנא שגול את המוכס ישראל
זה שקיבל את המכס מיד המלך
רוחמים: חרמים. צעלי חגרה ומריצה
מזין שזה מכוס: באין עיזו בעקיפין.
צעלילות עד שפוטרין את ישראל: אחרי נמכר. צעז עברי הנמכר לנכרי צוק משתעי:
שלא

שולחן ואוכל עליו מהו *אמר לו^א תן לחכם ויחכם עוד: **מתני'** אין פורטין
לא מתיבת המוכסין ולא מכס של גבאין ואין נוטלין מהם צדקה: אבל נוטל
הוא מתוך ביתו או מן השוק: **גמ'** תנא *אבל נותן לו דינר ונותן לו את
השאר: ומוכסין *והאמר שמואל *דינא דמלכותא דינא אמר רב חנינא בר
כהנא אמר שמואל *במוכס שאין לו קצבה דבי ר' ינאי אמרי *במוכס
העומד מאליו איכא דמתני לה אהא *לא ילבש אדם כלאים אפי' על גבי
עשרה בגדים להברית בו את המכס מתני דלא כר"ע דתניא *אסור להברית
את המכס ר"ש אומר משום ר"ע מותר להברית את המכס בשלמא לענין
כלאים בהא קמיפלגי *דמר סבר דבר שאין מתכוין מותר ומר סבר דבר
שאין מתכוין אסור אלא להברית בו את המכס מי שרי והאמר שמואל דינא
דמלכותא דינא א"ר חנינא בר כהנא אמר שמואל במוכס שאין לו קצבה דבי
ר' ינאי אמרי במוכס העומד מאליו ואיכא דמתני (ה) אהא *נודרין להרגין
ולחרמין ולמוכסין שהיא של תרומה שהיא של בית מלך אע"פ שאינה
של תרומה אע"פ שאינה של מלך ולמוכסין והאמר שמואל דינא דמלכותא
דינא א"ר חנינא בר כהנא אמר שמואל *במוכס שאין לו קצבה דבי ר'
ינאי אמרי *במוכס העומד מאליו רב אשי אמר *במוכס כנעני דתניא
*ישראל וכנעני אנס^א שבאו לדין אם אתה יכול לזכהו בדיני ישראל זכהו
ואמור לו כך דינינו בדיני כנענים זכהו ואמור לו כך דינכם^ב ואם לאו באין
עליו בעקיפין דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר אין באין עליו בעקיפין
מפני קידוש השם ור"ע טעמא דאיכא קידוש השם הא ליכא קידוש השם
באין וגול כנעני מי שרי והתניא אמר ר' שמעון דבר זה דרש ר"ע כשבא
מופירין מנין יגול כנעני שהוא אסור ת"ל *אחרי נמכר גאולה תהיה לו
שלא

נכרי צהיתר: נודרין. קונס כל פירות עלי אס אין תצאה זו של בית המלך^א: הורגים.
וגולי ממנו: במוכס שהוא כנעני אנס. ואין לחוש אס גולו היכא דליכא חילול השם שאין
צעלילות עד שפוטרין את ישראל: אחרי נמכר. צעז עברי הנמכר לנכרי צוק משתעי:
שלא

קוג: הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

שלא ימשכנו ויצא בו. והני תנאי דפרק המקל (ב"מ דף ק"א: וש"ס) דסברי דגזול הכנעני מותר מוקמי לה להאי קרא לדרשה אחריתי:

יכול יגלום ע"יו. פ"י בקונטרס יכול יניח (ז) הכנעני לכפול ולהסוף על הלואתו לתצוה מה

שלא נתן ותימנה לר"י דלמאי אנטריק קרא להכי דלטו יפסיד ויניח את הכנעני להטעות את עצמו ונראה לר"י דה"פ יכול יגלום עליו שיטעה את הכנעני ויתן לו פחות ממה שנתן לו ת"ל ותשכ עס קונהו וכן פ"י בערוך בערך גלס אע"ג דטעות כנעני היה^א מותר אסור להטעותו במקום שהכנעני יודע שגזול ועושה עצמו כלא ידע:

הכי קאמינא אי דבתי נינהו. נראה לר"י שכן היה דעמו מתחילה כמו שהשיב להסתי ולא כמו שהיה הסתי סובר דל"כ היה סובר דגזול הסתי מותר דאין חילוק בין גניבה לגזילה דגניבה איכא (ה) חילול השם כשידע לבסוף וכל^ב הנך שמעתא לא אייתי אלא הנהו דאסרי גזול כנעני ולא מיימי תנאי דהמקל (סע) דשרי: **היכי מייאשי.**

היה להס לתצוה דאין את כל אדם העוצרים עליהם אלא ודאי לכן מתיאשים לפי שדאין אין משלמין להם כלום משום דדינא דמלכותא דינא ובקונטרס פ"י היכי מייאשי כלומר מי הוי יאוש והא יאוש כדי הוא ולא קני דאין כאן שיעור רשות שהרי הן מונחים ברשות הרבים ושינוי מעשה נמי ליכא דהשתא נמי הוי^ג גוצי דדיקלי מיקרו כדאמר לעיל בהגזול קמא (דף ז' ו. וש"ס): ולא

דפרזלא בר' זוזי ואבלע ליה חד זוזא רב כהנא זבן מכותי מאה ועשרים חביתא במאה ואבלע ליה חד זוזא אמר ליה 'חזי דעלך קא סמיכנא רבינא זבן דיקלא הוא וכותי לצלחא א"ל לשמעיה קדם ואייתי מעיקרו דכותי מניינא ידע רב אשי הוה קאזיל באורחא חזא שיבשא דגופנא בפרדיסא^ד ותלי בה קימופי דעיניו אמר ליה לשמעיה *זיל חזי אי דכותי נינהו אייתי אי דישראל נינהו לא אייתי לי שמע ההוא כותי דהוה יתיב בפרדיסא אמר ליה דכותי שרי א"ל כותי שקיל דמי ישראל לא שקיל דמי גופא אמר שמואל^ה דינא דמלכותא דינא אמר רבא תדע^ו דקמלי דיקלי וגשרי גשרי ועברינן עלייהו א"ל אביי ודלמא משום דאייאוש דהו מנייניהו מרייהו אמר ליה אי לא דינא דמלכותא דינא היכי מייאשי והא לא קא עבדי כדאמר מלכא מלכא אמר זילו וקטלו מכל באגי ואיניהו אזלו וקטלו מחד באגא 'שלוחא דמלכא באגי ומשקל מרח ואיניהו אפסיד אנפשייהו דאיבעי להו דאינקוט מכוליה באגי ומשקל דמי אמר רבא^ז מאן דמשתכח בבי דרי פרע מנתא דמלכא וה"מ שותפא

שלא ימשכנו ויצא. כלומר אלא בגאולה: יגלום. יכול יניח את הכנעני לכפול ולהסוף ולתצוה מה שלא נתן: גר תושב. אין עובד ע"ו ואוכל נבלות: היא (ד' ב.) ובערכין (דף ז') כמה קשה אבקה של שביעית אדם שנושא ונותן בפירות שביעית סוף מוכר את עצמו שנאמר ונמכר לך לא לך אלא לגר כו' ולע"ז עשמה לחטוב עשם ולשאוב מים ואכלוהו קאי גאולה תהיה לו אלמא גזול כנעני אסור: בהפקעת הלואתו. שאין גזול ממנו שרי כי ליכא חילול השם^א ולהגדיר המכס הוי כהפקעת הלואתו: הפקעת הלואתו הוא. שהלואה על עצמו ואפי' הכי אמר ר' עקיבא לא יאץ על כרחו: גופו קנוי. כל שש שנים ונמנא שגולו ממנו: שעותו. היה חייב לו לישראל וטעה במשפט^ב דליכא חילול השם: דקנא דדהבא במר דפרזלא. מורק של זהב בחזקת של נחושת: ואיב"ע ד"ה זוזא. ועוד טעות אחרת שעיבד זוז מדמיו והטעהו במשפט שלקח ג' במקום ד': ואמר. רב כהנא לכומי חזי דעלך סמיכנא ואיני מונה אותם כדי להוציא עצמו מן החשד ל"א כותי א"ל לרב כהנא חזי דעלך סמיכנא זו שמעתי: דצ"הא. לנקט: מעיקרו. פסקיתו של גד העיקר קא לרבי שהן עדים: דבתי מניינא ידע. מנין הפסקים מנה אצל לא נתן עיניו כמה דקיס יש וכמה גקיס יש: שיבשא. זמורות: קמופי. אשכולות: היכי מייאשי. כלומר מי הוי יאוש הא יאוש כדי הוי (ה) ואין כאן שיעור רשות שצ"ה"ר הן ושינוי מעשה נמי ליכא דהשתא נמי גוצא דדיקלא מקרו: והא דא עבדי ש"הותיה בדקאמר מ"בא. ואשתכח דלא דינא דמלכותא הוא ואמאי עברינן עלייהו: ודא מרח. אין עליו לטרות ולקח מזה אחד ומזה אחד: באגא. בקעה: דמשתכח בבי דרי. הוי ארבעה שותפין צורן והציאו שלשה חלקן צבית^א והרביעי מנמא צורן: פרע מנתא דמ"בא. בשביל כולם ולכשיצאו חציריו אין יכולין לומר שכן היה ולא שלנו ואם גבאי זה ישראל הוא שקנה מן המלך את המס אין כאן

פתחי תשובה

ה'שנן משפט שמח הלכות גניבה

דמג

לא תרנח לא תנאף: הן או
יון של גרים. דומיא דגול
: ון ויש אומרים דאסור
ולמדו זה מדאסרו אפילו
גמיצת דעת גוי:

א"ר
א"ר

1267-72

סימן שמה **סעיף ב'** **בסופו**. להפעלות הגוי בהשבון או להפקיע חלואתו מותר ובלבד שלא יודע לו דליכא חילול השם. (סוד סעיף ג'). ויש אומרים

סימן שמח סעיף ב'. על לא תגנובו. דאילו לא תגנוב (שמות כ' י"ג) קאי על גונב נפשות כדפירש רש"י בותרו [שם]. ובמשפטים [שם כ"א ו']

ביאור תנ"א

הַיְסוּדִים הָרַחֲמָנִים

ה
ס
ק
ר
ש
ת

פתחי תשובה

תכנה
ב
נ
ז
ב
ד

ושלחו ערוד השלם >מהדורת פרעמאן< עמוד מס 264 כה ח"מ ט (רצא - שנה), קארן. יוסף בן אפרים (שלחו ערוד השלם >מהדורת פרעמאן< - כה ח"מ ט (רצא - שנה) קארן. יוסף בן אפרים) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה